СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 70. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 26. березня 1930. VOL. XXXVIII. No. 70. Jersey City, N. J., Wednesday, March 26, 1930. THREE CENTS.

ЙОНҐ ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ІЗОЛЯЦІЇ

КАЖЕ, ЩО АМЕРИКА НЕ МОЖЕ ВДЕРЖАТИСЯ НА ТЕПЕРІШНІЙ ВИСОТІ ВЛАСНИМИ СИЛАМИ. МУСИТЬ КООПЕРУВАТИ З ИНШИМИ ДЕРЖАВАМИ І ТО ЯК ПОЛІТИЧНО ТАК І ЕКОНОМІЧНО.

СЕН ФРЕНСИСКО. — Овен Д. Йонґ виголосив промову на тему міжнародньої ситуації зприводу 62-гої річниці іступування Каліфорнійського університету.

Йонґ підніс те, що Америка не видержить на тій життевій стопі, на якій тепер знаходиться. Вона мусить економічно зрівнатися з иншими державами. І або їх економічно піднесе, або ті держави знижать Америку до своєї життевої стопи.

Йонґ обговорив значіння репараційного договору, який носить його імя, і зазначив, що цей договір вказує саме на шлях, по якім треба йти Америці у відношенню до инших держав. Йонґ підніс, що репараційний договір не є чисто економічним ні політичним, а компромісовим, який узгляднив обі сторони: політичну й економічну.

СЕНАТ УХВАЛИВ ТАРИФУ.

ВАШИНҐТОН. — 10 місяців тревали наради сенату над зміною тарифи. 1,253 разів пробовано робити ріжні зміни. Вкінці принято нову тарифу 53 голосами проти 31. В новій тарифі знаходиться бонус, який призначено для фармерів, котрі експортують збіже. Але сам Леґґе, президент Фармерської Федеральної Ради, твердить, що великої потіхи той бонус фармерам не принесе.

ЗА ПОМІРКОВАНЕ ФОРСУВАННЯ.

ВАШИНҐТОН. — Джордж Викершем, президент Гуверової комісії для форсування законів, зізнавав перед сенатським судейським комітетом у справі прогибіції. Він підніс, що треба змодифікувати закон Джанса, який накладає рішучо зависокі кари на малих переступників прогибіційного закона. Закон Джанса є загострий, говорив Викершем, і противиться здоровому законодавству.

ГОВАТ ВИЗИВАЄ ЛУЇСА.

СПРІНҐФІЛД (Илиной). — Джан Луїс, президент майнерської юнії, визвав Александра Говата, президента відламку юнії, щоби виправдав своє поступовання перед екзекутивою майнерської юнії. У відповідь на це Говат визвав Луїса, щоби явився перед „міжнародною екзекутивною радою" і виправдав себе за розбиття юнії.

Кажуть, що Луїс зіґнорує визов Говата.

ЗАСНУВАЛИ ЦЕПЕЛІНОВУ КОМПАНІЮ.

НЮ ЙОРК. — Засновано цепелінову компанію, яка має завести постійну комунікацію між Европою й Америкою при помочі цепелінів. До компанії належать навіть міліярдові американські корпорації.

ПОЛІСМЕН ПРОДАЄ ЗБРОЮ ВБИВНИКАМ.

НЮ ЙОРК. — Вийшло на яв, що машинову рушницю, якою вбито 7 березня в Гобокен Френка Дона, доставив полісмен Едвард Бебен, котрого суспендовано й віддано під суд. Обжаловано його за те, що він купив зброю, не повідомивши про те свого начальника, а далі, що зізнавав фальшиво.

ДОГОВІР ПРОТИ ПАЧКАРСТВА.

ОТТАВА. — Канадійське правительство поставилося прихильно до жадання Вашинґтону, щоби договірною дорогою знайти способи на припинення пачкування алькоголю з Канади до Злучених Держав. Але Канада вимагає, щоби тим договором обняти не тільки пачковання алькоголю, але й усяке инше, бо з Америки пачкують богато товарів до Канади.

НЕ ХОЧУТЬ ПРОГИБІЦІЇ.

ПРІНСТОН. — Голосовання, яке переводять в прінстонськім університеті, виказує, що на 1,688 голосуючих аж 1.460 заявилося за знесення прогибіції. На 1,688 голосуючих 1,324 студентів заявили виразно, що пють алькоголічні напитки.

ЕМГЕРСТ (Месечусетс). — На 700 студентів в Емгерст Каледжі тільки 10 заявилося за продовження прогибіції.

СУХІ І МОКРІ — СТАРА ІСТОРІЯ.

НЮ ЙОРК. — Справа прогибіції стара як світ. В бібліотеці Нюйорської Медичної Академії при пятій евені і 103 улиці виложено 150 книжок, які представляють нам образи з ріжних прогибіційних кампаній, котрі ведено на протязі кількох останних століть. В одній книжці з 1723 року читаємо таке, що „звичка пити є одна з найдавніших, найбільш примітивних і католицьких, потверджена поганами, Турками, невіруючими, першими християнами, святими, папами, епископами, лікарями, фільософами, поетами, вільними масонами й иншими ученими мужами ріжних часів".

АМЕРИКА Й КРАЇ БИРДА.

НЮ ЙОРК. — Одержано від адмірала Бирда телеграму, в якій він зазначує, що новоідкриті ним землі під полудневим бігуном заняв він для Америки.

ЛІТАКОМ З НЮ ЙОРКУ ДО ШИКАҐА.

НЮ ЙОРК. — Вже пороблено заходи з боку „Ди Нешенел Ейр Тренспорт, Інк.", щоби завести правильну воздушну пасажирську комунікацію між Ню Йорком і Шикаґом. Подорож літаком триватиме 6 годин.

БОЛЬШЕВИКИ СТРАШАТЬ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорські комуністи повідомили заряд Метрополитен Опери, що висадять будинок у воздух, якщо там відбудуться збори з протестом проти совітів. Та збори відбудуться, але поліція всетаки огляне наперед увесь будинок.

АРЕШТУВАННЯ БІЛОРУСЬКОГО ПОЕТА.

З Мінська прийшли відомости, що там большевики арештували білоруського поета Якуба Коласа, який ще недавно дістав від радянських наукових установ титул „народнього поета" і досмертну платню та був назначений заступником голови білоруської Академії Наук. Арештованому поетові закидають антирадянську діяльність й удержування звязків із білоруською еміґрацією.

З ЧАСІВ ІРОДА.

В Єрусалимі копали на фундамент під новий дім і знайшли могили та намогильні плити з часів царя Ірода. Написи на плитах старожидівські і грецькі. Крім того знайшли богато посудини з часів ще давніших.

РУМУНСЬКИЙ СЕЛЯНИН, ЩО ЖИВ 123 РОКИ.

В повіті Путна, в селі Домнештах, умер селянин Самсон Іфрім, що мав 123 роки. До кінця свого життя був здоров і взагалі не знав, що то слабість, Умер перед самими виборами мабуть із страху, щоби його не вбили про голосуванні. Бож ліберал Аґелеску потрібував аж 20 убитих. Одна з букарештенських ґазет пише, що він умер на удар серця, коли прийшлося йому підписувати податкову деклярацію.

ВІДГОМІН ЧЕРВОНОГО ТЕРОРУ У СЕРБСЬКІЙ ПРЕСІ.

Масові арештування на Великій Україні, як також рішучий виступ нашого ґромадянства з краю та на еміґрації проти метод російського большевизму у відношенні до українського населення на Великій Україні, найшли відгомін і в сербській пресі. І так білгородська „Правда" в 17 числі з 20 січня видрукувала передовицю під заголовком „Црвени терор" („Червоний терор"). Автор статті М. (Маріян Тумір) описує цілий хід подій на Великій Україні, як і тактику большевиків та мотиви арештування академика С. Єфремова й инших українських учених. Статтю кінчить словами: „Великим гріхом булоб, колиб культурна опінія цілого світу і цим разом осталася байдужою супроти цих подій і не звернула на них належної уваги".

АРЕШТУВАЛИ УРЯДНИКА МАҐІСТРАТУ.

У Львові арештовано урядника маґістрату Казимира Марковського, властителя дому при вул. Кентшинського 32, за те, що він сфалшував свідоцтво зрілости. Марковський хотів давно дістати посаду урядника в маґістраті, а що мав скінчені тільки 4 гімназійні кляси, сфалшував свідоцтво зрілости VIII. ґімназії у Львові й злеґалізував його в суді. Сфалшував теж свідоцтво приналежности й моральности з громади Кульпарків, хоч там ніколи не мешкав. Поліція, яка слідила за Марковським за його давніші проступки, заінтересувалася його свідоцтвами й переконавшися, що він допустився злочину обману, арештувала маґістратського урядника й відставила до тюрми.

ВОЄННІ НАСТРОЇ НА УКРАЇНІ.

З Києва повідомляють, що від деякого часу реввоєнсавет звертає дуже пильну увагу на відносини в українськім воєннім окрузі. Між Кремлем і командою військових частин на Україні ведуться важні наради. Московська преса пише, що на Україні зростає активність самостійників і що через те з глибин Росії пересувається на Україну більшу скількість війська. Із Балтику перекинено кілька воєнних кораблів на Чорне море, а магазини муніції і зброї на Україні значно збільшено. Серед війська ходять чутки, що Сталін, осмілений воєнними успіхами на Сході, готов почати війну на Заході і що тереном цеї війни булаб Україна.

ВІДКРИТТЯ ТАЙНОЇ КОМУНІСТИЧНОЇ ДРУКАРНІ.

Дня 5 березня ц. р. відкрила поліція у Львові тайну комуністину друкарню, що містилася в покою якогось інжиніра Каґане, при вул. Городецькій 29. Поліція забрала багато комуністичної бібули в українській та польській мові. Були це відозви до населення Східної Галичини, щоби воно приготовлялося до комуністичних демонстрацій в дні 6 та 8 марта ц. р. Поліція арештувала у звязку з тією ревізією інж. Каґане, Нафталі Пропера, студ. прав, Самуеля Юрґенда, ґімназійного учня.

ЯКЕ МЯСО ПРОДАЮТЬ У ВАРШАВІ.

В січни ц. р. сконфісковано в Варшаві 18 тисяч кільоґрамів зіпсованого мяса. Є це скількість, яка вистарчає, щоби — споживаючи одну осьму кільоґрама на добу — отруїти біля 150 тисяч мешканців. Як бачимо, то варшавські різники є дуже совісні супроти своїх покупців!

НОВИЙ ЛИСТ ОПИРА З ДІСЕЛЬДОРФУ.

Берлінський щоденник „Фрайгайт", що дістав вже давніше два листи від опира з Дісельдорфу, одержав онодій трітій лист такого змісту: „Я знову є тут, я, душогубець, за яким так завзято пошукують. Моїм першим виступом був минулої суботи масковий баль у зоольоґічному городі. Було вельми приємно. Одна третя учасників були панове, дві треті — жінки. Більша частина молодих жінок взяла зі собою свої мамці для опіки й тому не вдалося нічого зробити".

Далі подає автор листа свою біографію, а саме, що зпочатку студіював в університеті, пізніше дістав посаду в банку, врешті опинився в малярській академії в Дісельдорфі. Після того дістав становище інспектора Т-ва Обезпечень „Вікторія". Нині жиє з усяких лайдацтв. Жінки, яких він ненавидить, шаліють за ним та достарчають йому грошей, а він їм за те обіцює спасення. Всі дівчата, які він досі замордував, були дуже чесні та привітні супроти нього.

Лист кінчить опир описом своєї особи й зазивом, що вже час, щоби поліція впала на його слід, та щоби він тоді самогубством покінчив своє нужденне життя.

ЦІКАВА ПРИЧИНА ВІДКЛИКАННЯ КОНЦЕРТУ.

В Лондоні мав відбутися 16 березня ц. р. концерт під батутою світової слави бельґійського скрипака та діріґента, Евгенія Ізеї. Цей концерт мав відбутись у великій салі Лондону, в якій може поміститися 8 тисяч осіб. Та концерт відкликано, бо його програма, запропонована Ізейом, не дістала апробати, тому що музичні твори, з яких складається ця програма, не є досить популярними. В програму цього концерту входили твори Шумана, Макса Бруха, Шабріера, Д'Енді, Сібеліюса та самого Ізея. Великий музик, обурений до глибини через оці причини незаапробовання програми концерту, програми не змінив і концерт не відбудеться.

100-ЛІТНІЙ АРЕШТАНТ.

В Рубежевичах коло Вильна жиє старенький господар, в котрого городі родина посадила пару корчиків тютючу для власного ужитку. За те засудили старенького на 7 діб арешту. Він до арешту не квапився, отже поліція спровадила його на силу. Коли показалося, що арештантови вже сто років, його випустили.

ПІМСТА ЗВІРЯТ.

На острові Джава напало недавно велике стадо слонів на оселю Лампонґ. Слони знищили не менше як 40 плянтацій рижу, повиривали багато дерев та вбили трох полевих поліцистів і одного плянтатора. Після того погрому стадо слонів вернуло назад у ліси.

МАТИ І ДИТИНА.

В однім нюйорськім шпиталі жінка мала привести на світ дитину і як наближався порід, лікар сказав їй, що дитині грозить смерть. Можна було ратувати матір або дитину, але не обоє разом. Коли лікар спитав її, хто має жити, вона відповіла: нехай дитина жиє. Так і зробили і мати померла, а дитина буде жити.

МІСТО НЕЗАДОВОЛЕНЕ ЗІ СВОЄЇ НАЗВИ.

Після зірвання норвежсько-шведської унії в р. 1905. Норвеґія як вільна держава позмінювала багато назв своїх міст, надаючи їм зовсім нові, або відгребуючи ті, якими вони давніш звались. Тоді назву своєї столиці, Християнія, замінив норвежський парлямент на Осльо. Таксамо сталося з назвою одного з найстарших норвежських міст, Трондгем, якому надано забуту старинну назву Нідарос. Однак ця назва мешканцям міста не подобалася, й вже тоді, коли її надали, викликала великі спротиви в норвежському парляменті. Тепер всі посли з Нідарос знову внесли до норвежського парляменту проект закона, щоби привернути містові стару назву Трондгем, мотивуючи свій внесок передовсім причинами торговельної натури. Треба замітити, що Нідарос є славне своєю катедрою, побудованою в XI. століттю, в якій спочивають мощі св. Оляфа, патрона Норвеґії.

ІТАЛІЯ РОЗБИВАЄ МОРСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ

ҐРАНДІ ПРОСИТЬ ПЕРЕРВАТИ ПРАЦІ КОНФЕРЕНЦІЇ НА 6 МІСЯЦІВ. У ТОЙ ЧАС МОЖЕ НАСТУПИТИ ПОТРІЙНА ЗГОДА ПО МОРСЬКОМУ УЗБРОЄННЮ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Голова італійської делеґації на морську конференцію, міністер закордонних справ Ґранді, відвідав Мек Донелда, як голову конференції. На цьому побаченню Ґранді запропонував в імени Італії припинити працю конференції на 6 місяців. За той час Ґранді сподівається, що Італія та Франція дійдуть до порозуміння.

Мек Донелд просив його, щоби нарешті італійська делеґація заявила, якої сили фльоту хоче мати Італія, указавши точно кожду катеґорію військових суден. На це Ґранді відповів, що він не може точно сказати, бо лише недавно головна управа фашистівської партії ухвалила, що Італія мусить мати фльоту такої сили, яку фльоту буде мати найсильніша континентальна держава. Отже в даному разі Франція.

Разом з тим Ґранді заявив, що Італія нічого не буде мати проти того, коли підчас шістьмісячної перерви конференції Америка, Анґлія та Японія підпишуть потрійну морську конвенцію. Мек Донелд напружує всі сили, щоби якось вивести конференцію з того хаосу, до якого привело її становище Італії. Та це йому не вдається. Треба сподіватися скоро повного припинення праць конференції.

ПРИЗНАЮТЬ СЕЛЯНСЬКИЙ ОПІР.

МОСКВА (СССР). — Головні радянські ґазети тепер пишуть багато про причини, які привели Сталіна до зміни своєї економічної політики в селах. Ґазети признають, що селянство робило страшний опір змаганням комуністичної партії перевести соціялізацію в селах та створити колективні господарства замісць індивідуальних. Опір робили не лише „кулаки", але й „підкулачники" та зовсім бідні селяне. Між ними утворилася ніби спілка для оборони спільних селянських інтересів.

Боротьба селянства проти соціялізації велася не лише пасивним саботажем, але воно й активно виступало проти представників радянської влади та проти окремих комуністів, які старалися в селах переводити в життя постанови партії. Ґазети признають, що велике подражнення серед селянства викликали часто також комуністичні „гарячі голови", які дуже вперто й поспішно старалися переводити в життя постанови партії. Така політика комуністів на селі викликала те, що селянство припинило засівати збіже, а це загрожувало страшною катастрофою.

Тепер оголошено, що від податку в біжучому році будуть звільнені всі ті посіви, які переведуть селяне в своїх індивідуальних господарствах поверх посівів минулого року. Цим большевики думають спонукати селян до засіву піль. Ґазети також говорять про кріваві росправи селянства з представниками комуністів у селах.

КУТЄПОВ У ВЯЗНИЦІ.

ПАРИЖ (Франція). — Місцева ґазета „Ля Ліберте" в спеціяльному виданню ґоворить, що російський ґенерал Кутєпов, який зник на вулицях Парижа два місяці тому, знаходиться тепер в московській вязниці. Ґазета говорить, що паризька поліція вже має точні відомости про захоплення Кутєпова большевиками й про доставку його на радянський пароплав, який стояв біля берегів Нормандії.

Ґазета закликає французьке правительство негайно порвати всі дипльоматичні зносини з радянським урядом, бо захоплення Кутєпова було зорґанізоване радянським посольством у Парижі. Запрошений начальник таємної поліції в Парижі про повідомлення ґазети в справі Кутєпова заявив, що поліція точно установила, що Кутєпова силою захоплено в Парижі й доставлено до берегів Нормандії, де дійсно в той час перебував радянський грузовий пароплав. Що далі сталося з Кутєповим, поліції не відомо, а ґазета твердить, що він ще шість днів тому був живий у московській вязниці. В тюрмі його чекісти катують, щоби довідатися про тих антибольшевиків, які працюють на території Росії. Так говорить „Ля Ліберте".

РОЗРУХА В ІНДІЇ ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ.

БОМБЕЙ (Індія). — Все більше приєднується націоналістичних вождів Індусів до зазиву Ґанді боротися з анґлійськими інституціями та урядовими чинниками в Індії. Протианґлійський рух захоплює все ширші терени Індії й майже по всій країні вже почався бойкот анґлійських державних установ та залишення Індусами служби в установах, які звязані з анґлійським урядованням в Індії.

Разом з тим в цій кампанії проти Анґлії тепер бере жіноцтво Індії таку участь, якої воно ще ніколи не брало взагалі в життю свого краю. Ґанді відбув кілька конференцій з ріжними індуськими лідерами й виробив з ними спільний плян боротьби з Анґлією до повного визволення Індії.

МІЖУСОБИЦЯ В РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — По наказу правительства сконфісковано майже всі великі столичні ґазети за те, що вони вмістили звіт про засідання партії ґенерала Авереску. На тому засіданню Авереску заявив, що він переконався, що з теперішньою реґентурою в Румунії не можна жадних справ мати. Вона зовсім не годиться для керування державою й винна в тому хаосі, який тепер істнує в румунському державному життю. Він домагався, щоби негайно було дозволено повернутися бувшому наслідникови престола, Карлови, до Румунії, щоби він міг взяти участь в державних справах. Нарешті партія ухвалила домагатися, щоб уряд Маню подався до димісії, а новий уряд щоби було доручено формувати партії Авереску.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Загранищею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order
Телефон „Свободи": Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ І ЙОГО ОСНОВНИК

Митрополит Андрій Шептицький станув уже за життя на першім місці між усіми владиками, які колинебудь засідали на владичих престолах Галицької землі. Вже тепер панує в ріднім краю загальне переконання, що цей, замолоду по польськи вихований граф, є кращим сином нашої рідної землі, як ті наші владики, що вийшли зпід сільської чи священичої стріхи. Його мужній голос в обороні 500 українських православних церков, що їх загарбують польські католицькі епископи на підставі варшавсько-римського конкордату, зєднав йому симпатії навіть серед найбільших ворогів. А культурно-гуманітарною акцією записався митрополит в нашій історії так, як ніодна инша українська людина нашої памяти.

Тому 25 літ заснував митрополит між іншим і „НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ У ЛЬВОВІ", щоби „збирати, зберігати, досліджувати, вивчати, шанувати і любити памятки українського культурно-національного життя у його історичному розвиткові і міжнародньому звязкові зі Сходом і Заходом".

Те велике культурне діло започаткував сам митрополит у той спосіб, що вивінував ту інституцію „ДВАЦЯТЬ ТИСЯЧАМИ ДОРОГОЦІННИХ ПАМЯТОК, ВЛАСНИМ ПРИМІЩЕННЯМ ДЛЯ СИХ МУЗЕЙНИХ ПРЕДМЕТІВ І СТАЛИМИ ДЖЕРЕЛАМИ ДОХОДУ, ТА ПУБЛИЧНО-ПРАВНИМИ АКТАМИ ЗАБЕЗПЕЧИВ ЇЇ ЯК ВСЕПРИЛЮДНУ УКРАЇНСЬКУ УСТАНОВУ".

І хто тільки був у старім краю, цей певно бачив той величавий будинок, який закупив митрополит для Національного Музею. Хто був, той переконався, що на протязі 25 літ, бо стільки Музей істнує, ця інституція призбирала 70,000 музейних памяток. Вона так засипана тими памятками української старини, що ВЖЕ ЗАМАЛА И ЇЇ ТРЕБА ДОКОНЧЕ РОЗБУДОВУВАТИ, БО ІНАКШЕ ПОПСУЮТЬСЯ ЦІННІ СВІДКИ СЛАВИ НАШОЇ МИНУВШИНИ.

Музей взявся тепер до дуже цінної роботи. Ото збирає збірки українського людового мистецтва, памятки історичного побуту Галицької Землі, та хоче дати образ культурного життя усіх шарів української нації у ріжних частинах світа.

Нема такого культурного Українця, котрий не оцінив би цеї великанської культурної праці. І не повинно бути такої культурної людини, яка не взяла би участи в розбудові цеї культурної інституції. Ювилейний Громадянський Комітет звернувся і до Американських Українців з просьбою о жертви на розбудову Національного Музею у Львові. Ми певні, що наше громадянство відповість на цей заклик так, як пристало на патріотичне й культурне громадянство, яке розуміє вагу великого культурного діла.

Р. Винницький.

ПАНЕВРОПА Й ЕВРАЗІЯ

Европа без мира.

Велика кріза Европи, як наслідок світової війни з одної сторони, та могутній розцвіт Північної Америки і поява большевизму з другої, нагнали чимало страху в голови державних мужів нашого суходолу. Вже в 1922. р. появилася книжка був. премієра Італії, Фр. Нітті, під заголовком "Das friedlose Europa", що принесла самому авторові нагороду Нобля, а цілу Европу занепокоїла. В творі захоплено богато ріжних тайних нарад провідних мужів Антанти, їх приватня переписка між собою і т. д. та вказано досить обєктивно на неминучий упадок Европи, який в своїй послідовности пхне її в нову війну. Звідси і пішло шукання ліку на оздоровлення Европи. Творились ріжного рода концепції, почавши від цлових уній та арбітражних договорів, а кінчаючи на концепції **Панєвропи.**

Саме в тому часі опинилась в Европі велика еміграція з був. Росії. Маючи змогу запізнатись безпосередньо з европейським життям, якраз в часі великої крізи, почала російська еміґрація розумувати над упадком могутньої Росії. Також тут почались творити ріжного рода концепції, якими мала відродитись давна Росія. Одною з таких концепцій, яка сьогодня набрала найбільшої популярности не тільки серед еміґрації, але навіть в Московщині, **є евроазійський рух.**

Оба ці рухи знайшли своє докладне обґрунтовання в творах Калерґі-Куденгове і князя Трубецького.

Пан-рухи.

Слід знати, що початок панрухам дала Америка. Вже далеко до світової війни панамериканський рух приняв означені форми, згуртувавши біля себе майже всі американські держави.

Орґанізаційних форм паневропейського руху слід шукати ще в XIX. ст. в ріжних союзах та інтернаціоналах. Щойно після світової війни почав цей рух набирати ширших форм і здобувати собі щораз то більше прихильників. Рівночасно з паневропейським рухом почав ширитись також панафриканський рух, який обєднює вже сьогодня біля 120 міліонів Африканців. Також почав ширитись рух паназійський, який має представників в жовтошкірному населенню, переважаючому в Азії.

Так то починають групуватись раси, які змагають до щораз то більшого відмежовання від себе, та висвободження себе від ріжних чужих впливів.

Представником й орґанізатором паневропейського руху являється ґраф Калеґі-Куденгове, що перенявся цею ідеєю, накреслив межі майбутньої Паневропи та обґрунтував її ідеольоґію в творі „Паневропа". По концепції Калерґі-Коденгове границі Паневропи на Заході кінчилисяб Портуґалією, на Сході Польщею. Простір Паневропи виносивби біля 25 міл. квадр. км., з 435 міл. населення.. Цікаво, що Калерґі виключає з Паневропи Україну, а також Англію. На думку Калерґі Україна може увійти до складу Паневропи тоді, коли вона буде самостійною та проявить більше своїх нахилів до Заходу. Сьогодня питання на Сході Европи є неясне і надмірно складне, а тому тяжко посувати границі Паневропи аж до берегів Чорного та Каспійського моря.

Щож до Англії, то на думку Калерґі створиться пананґлійський або панбритійський рух, який з паневропейським рухом не буде мати нічого спільного. Англія не має суходольського звязку з Европою, не має своїх безпосередних інтересів належати до Паневропи. І цим виводам Калерґі Анґлійці не противляться, а навпаки, йдуть дійсно тим шляхом, який передбачував Калерґі і які позначились уже конґресом британських домінїй, що відбувався 1926 р.

На першому паневропейському конґресі, що відбувся 1926 р. у Відні, внесла була чеська делеґація домагання, щоби до складу Паневропи вчислити також Росію й Англію. Ця думка не знайшла підтримки з боку инших делеґацій, бо Росія належить до комплексу східних держав, а Англія, як вже сказано, не має нічого безпосереднього з паневропейським рухом.

Москва не славянська держава.

Колиж паневропейський рух є диктований необхідністю економічної і політичної крізи сучасної Европи, а не якимсь внутрішним містицизмом, революційністю і т. д., — то евразійський рух має якраз ці познаки, є більш живим і навязує свої концепції безпосередньо до життя, через що здається бути орґанічним явищем московського народу. На думку теоретиків цього руху, які в своїй більшости є українського походження, московський народ не є славянським народом. Він витворився з ріжних племен і відламків чужих народів, що заселювали колись простір сучасної Росії. Мова російська не є дійсною мовою московського народа. Навпаки, вони добачують в сучасних скорченнях поодиноких слів початки відродження московської мови. Одинокою правдивою релігією є російське православія.

Ідеольоґія Евразійців є побудована на звязку духа з життям, чого по їх твердженню нема в Европі. Большевизм відкидають Евразійці саме тому, що він не має звязку з життям, є занесений із Заходу. Власність, кажуть вони, мусить мати функціональне значіння. Помилку, яку зробив Петро Великий своїм зворотом до Европи, вони хотять направити, бо культура за його часів була нанесена з України, яка була чужа московському народові. Цю добу уважають Евразійці українізацією Росії, яка вкінці довела до розпаду великої держави.

Наслідники Джінґіс Хана.

Під політично-орґанізаційним оглядом спираються Евразійці на методи великого монгольського завойовника Джінґіс Хана, який мав надзвичайно великий державно-орґанізаційний змисл, однак цього не розуміли в тодішні часи його політики. Евразія, кажуть теоретики цього руху, є явищем чисто синтетичним і через це означують вони границі цього майбутнього тіла по Ліман, Буг аж до берегів Дунаю. Отже включають в Евразію також Україну. Існування Українців вони не заперечують, а навпаки твердять, що Українці були і є, але їх **може не бути,** якщо вони не зрозуміють і не приєднаються до цього нового руху.

По думці Евраційців в Росії є дві культури, а саме: російська культура, яка служить для вищих верств народу, й українська, для нижчих верств народу. Через це, на їх думку, російської культури маси не розуміють, наслідком чого повстала прірва між верхами й низами російського народу. Натомісць не видно цеї прірви в українському народі; однак наслідком браку здібних людей до утворення високої української культури Евразійці не вірять в те, щоб Україна могла відділитись від Росії і позбавитись впливів російської культури. Через це Українцям слід остати при Росії і творити нову культуру, чисто своєрідню її народам. На думку Евразійців тепер, коли впали культури грецька, римська і німецька, є якраз корисний час для розцвіту нової культури на Сході Европи.

На нашу думку, Україні не по дорозі з Евразією. Україна завсіди держала звязок з Заходом, її культура творилась на зразок европейської культури і український нарід почував себе завсіди чужим в російській державі. Також евразійський рух звертає свою увагу на Азію, де хоче віднайти свою давню батьківщину і де в дійсности знаходить він щораз то більше симпатиків. Увесь цей рух, помимо того, що, як вже сказано, більшість його теоретиків є українського походження, є для нас цілком чужим, незрозумілим; у ньому не відчуваємо ми нічого нашого, українського. Україна змагає щораз то більше до тіснього звязку з Европою а не з Москвою, згл. Азією, і це є запорукою того, що вона вкінці мусить відділитись від Росії.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПІД РОЗВАГУ ДОПИСУВАТЕЛЯМ.

'Це гарний обяв, коли наші люде пишуть до ґазети. Добре, коли подають відомости з громадського життя, або висказують свої помічення на ріжні прояви нашого народного чи загально-людського життя. Але, на мою думку, треба звертати увагу на одно. Перш усього треба добре передумати те, що людина пише, а далі треба писати правду.

Коли ходить о життя по громадах, то треба описувати все вірно й без злоби і писати про важні події, які мають ширше значіння.

От була в „Свободі" згадка про демонстрацію безробітних в Дітройт. Тої справи добре не вияснено. Загально називали ту демонстрацію комуністичною. І в тім лежить ціле нещастя. Бо властива робітнича демонстрація мала відбутися 26-го лютого й колиб не Москва, то така демонстрація була би відбулась і малаби великий успіх. А так комуністичні аґітатори помішали справу на приказ Москви і влаштували демонстрацію на 6 березня та звели її до комуністичної інтриґи. Добра справа потерпіла через червоних диктаторів.

В дописі з Дітройт подається далі, що д-р Кібзей перейшов при правиборах на радного міста. А воно виходить інакше. Д-р Кібзей перепав і нема надії, щоби вийшов радним. Річ ясна, що в тім не є вина д-ра Кібзея, бо він був дуже відповідним і добрим кандидатом, але вина є по стороні Українців, які легковажать собі справу американського горожанства, не беруть горожанських паперів і не збільшають наших голосів при виборах. Так і треба писати, щоби ми витягали науку з шкоди.

Данило Рубаха,
Гемтремк, Міш.

В. Будзиновський.

ВЕСЕЛИЙ ДВІР.

Оповідання.

(23)

— Колиж бо вона вже не буде сама. З таким додатком не скоро знайдеться такий, що взяв би її.

— То може мені возитися не лиш з бабою, але й з додатком до неї? Я ще не вдурів.

— Хотів би я видіти Матковича тоді, коли ми вже відійдемо відси і все те виявиться!

— І я хотів би!

— Він готов застрілити одну й другу.

— Зробив би мені велику прислугу.

Полковник пішов до саду і здивувався, що вже дожидала його, але не Олена, а її мама. Привитала його словами:

— Погано. Дуже погано!

Він гадав, що й вона вже знає про приказ його команди приготовитися до відходу відси, отже додав:

— Та погано. Я вже привик до сих сторін і мені було так вигідно з Оленою, а тут кажуть мені бути готовим до походу на той бік. Справді погано.

Вона не знала: тішитися, чи може добачувати в тім велику небезпеку для Олени. Коли він мовчав, спитала:

— Кажиж бо ясніше. Відходиш відси? Коли?

— Приказу ще нема. Лише звістили мене, що такий приказ може прийти в кождій хвили.

— Як будеш відходити, то очевидно возьмеш з собою Олену...

— Чому, очевидно возьму? Очевидно не возьму. Ви все забуваєте, яка між нами злагода. Я зобовязався Олену взяти до себе аж по війні. Війна ще не скінчилася.

— Я не знала, що війна так затягнеться.

— Не я затягаю її.

— То бодай вже не роби тайни з того, що ти її муж. Вона, ще троха, і буде мамою. Мій муж вже всьо знає, отже таїтися не треба. Бодай люде нехай знають, що Олена має мужа. Як не хочеш її зараз взяти до себе, то, покищо, перебідую з нею десь в комірнім, бо мій муж викидає нас з хати. По війні привезу Олену тобі... Але ти, Казуню, чейже не позволиш, щоби твоя жінка з твоєю дитиною жила у чужих людей в комірнім.

— Позволю.

— Казю! Ти забув, що Олені завдячуєш. То вона зробила, що ти взяв три городи. Тим вона зробила тебе полковником. Якби не Олена, то ті сотники були би спіймали тебе разом з Тетерою і розстріляли би або повісили...

— Ви забули, що мені завдячує ваша Олена і ви... Якби я був взяв Кременчук силою, то був би злупив і спалив також ваш двір. Вас були би взяли мої жовніри. Олену я був би взяв собі силою і по якімсь часі був би також відступив її жовнірам. Що так не сталося, завдячуєте мені, бо тоді ви мали розум. Тепер зачинаєте дуріти.

— Казю! Не доводи мене до розпуки. Як зараз не поклене́шся, що Олену возьмеш з собою, то поїду з нею до самого короля:

— Не горячімся. Говорім холодно, на розум. Що мені робити з Оленою, побалакаємо аж тоді, коли дістану приказ відійти відси. До тої пори нехай все буде ще по старому. По доброму ви зможете виторгувати щось від мене. Погрозами, чи жалобами у короля не зискаєте нічого, бо нічим не докажете, що я муж вашої Олени.

— А шлюб в Чигирині?

— Маєте доказ?

— А ксьондз, що звінчав вас?

— Нас не звінчав піякий ксьондз. То був перебдягнений за ксьондза канцелярист Тетери.

— То той канцелярист буде свідчити у короля проти тебе. Сумніваюся, чи за таке король погладить тебе по головці.

— Колиж бо того канцеляриста вже нема. Ви самі вислали його на шибеницю.

— Яааа?!

— То був той Бендик, про котрого ви самі сказали мені, що він аґент лівобічних козаків. У нас таких вішають! Як я, заперечу, то Олена не є моєю жінкою ні перед Богом, ні перед людьми. Як я Олену таки возьму, то се буде моя ласка. Але ми мусіли би ще раз звінчатися.

Вона опустила руки і сиділа безрадно, не знаючи, що казати, що думати. Він знав, що вона має свій власний маєток в золоті і в камінню. Сей маєток був для нього цінніший, як Олена з дитиною. Подумав і каже:

— Якби я взяв Олену, то мушу і вас взяти, бо ваш муж викидає вас?

— Та викидає. Деж я подіюся, як не буду при дитині?

— Чи ви пішли би відси так як обі стоїте, чи може гадаєте дещо забрати з собою? Як гадаєте брати що, то добре було би вислати вперід під добрим конвоєм, бо пізніше, як я вже буду відходити з військом, не дуже було би безпечно. І де ви хотіли би приміститися на тимчасовий прожиток? Бо я ще не маю такої хати, в якій моглаби жити моя жінка і теща.

Врадувана, що мякне, відповіла:

— Ми поїхали би на якийсь час до Тимошевої Хмельницької. Вона моя приятелька ще з Молдави. Туди можна би справити наші річи. Вантаж буде, хоч цінний, але не великий. Тільки, чи зайде безпечно на місце?

— В тім вже моя голова. Зладьте вже завтра, бо після завтра піде транспорт під дуже сильним конвоєм. Мені аж соромно, що я дався бабі зломити. Ідіть спати і пришліть Олену. Щоби я не потребував з нею про таке балакати, скажіть їй, що все буде добре.

Перед Матковичем вже не треба було таїтися, отже на другий день полковник прийшов до двора пополудни. Маткович не вийшов до нього. Полковник пішов до Олени, куди прийшла також Матковичева. Змовилися, що всякі цінніші річи занесуть до хати в саді. В ночи жовніри перенесуть до замку. Відтам вишлють їх під сильним конвоєм до Рашкова, де жила Тимошева Хмельницька. Щоби народ не вгадав, що то польське військо ладиться втікати, розголоситься, що мабуть прийде зміна, бо полковник Тшебінський потрібний королеви в иншій стороні.

Скоро полковник відійшов, обі кинулися до роботи. З преціозами скоро дали собі раду, бо вони й так лежали всі в одній скрини. Потроху самі перенесли до саду, бо не хотіли, щоби про се знала вся челядь, та ломила собі голову причинами таких переревертів. Більше роботи було з ґардеробою. Треба було вибрати річи найцінніші: кожухи, шовки, оксаміти, атласи. До вечера і з сим були готові, та в ночи перенесли до саду. Гайдуки занесли до замку кілька скринь. Валка під сильним конвоєм відійшла. Матковичева гадала, що на Рашків, до Тимошевої. Не знала, що полковник справив валку на Білу Церкву, де стояв найсильніший польський ґарнізон. Тішилася, що її маєтки вже обезпечені.

По трох днях полковник знов покликав до себе ротмістра, бо знов прийшов гінець з листами і приказами. Коли ротмістр прийшов, полковник спитав:

— Чи непевні козаки вже всі заперті?

— Всі вже в льохах. Є їх 65. Не виключене, що між них попав невинно який вірний. Нехай вибачить, бо де дрова рубають, там тріски летять.

— Нині маємо вівторок. Смерком в четвер всіх розстріляємо і в ночи на пятницю відійдемо відси. Похід приготовити в як найбільшій тайні. Війську скажеться в послідній хвили, що підемо в противну сторону, на Переволочну. Сотникови Тетериних козаків скажемо, що на другий день прийде сюди ще одна сотня козаків. Тепер іду до веселого двора сказати моїм бабам, щоби були готові в дорогу... на суботу... Не маю щастя! Пишуть мені, що цілий транспорт з усім скарбом бабів впав у руки збунтованих козаків. Баби втратили його, я не дістав... Бабам, очевидно, не скажу того.

Нині полковник вийшов з замку скорше як звичайно, бо не пішов просто до саду, а до самого двора. Хотів побалакати з тещею. Зійшлися всі троє в кімнаті Олени. Розмову зачав питанием:

— Чи до суботи можете бути готові? Бо в суботу відхоужу відси.

Врадувана і стривожена Матковичева спитала:

— Вже так скоро? Втікаєш? Може надтягає більша сила ворога? Не знати, чи будуть безпечні наші шляхи?

— Втікати нема потреби, отже не втікаю. Але король кличе, бо хоче мене мати під своїм боком. Як боїтеся, що шлях не цілком безпечний, то лишіться.

— Ні за що в світі! — Олена крикнула. — Куди ти, туди й я з тобою.

— А будете готові на суботу?

— Ми вже готові. Наші маєтки вже пішли. Ми самі підемо так, як стоїмо. Лиш щось закинемо на себе.

Беручи Олену за руку, полковник сказав:

— Ходи до саду. Перед походом ще лиш ся ніч наша і завтрішня. В ночи на пятницю і з пятниці на суботу не прийду, бо перед походом буду мати роботу в замку. Ходім!

(Дальше буде)

ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ У ЛЬВОВІ В 1929 РОЦІ.

Внутрішня праця.

Протягом 1929 р. ведено дальше систематизацію музейних предметів у поодиноких відділах. Провірено, усистематизовано й науково описано 4363 предмети, на що витрачено біля 1000 годин праці вартости 1800 золотих. Ця наукова систематизація усього музейного майна в предметах потребує яких сім літ і дасть вмогу повести живу наукову роботу, яка дасть прекрасний образ культурно-національного життя Галицької Землі напротязі віків.

Приріст.

За 1929 рік приросло 2754 предмети. Важнішими предметами були: серед стародруків дуже рідкі і значно повніші за інші примірники: Майор — Вельке зьверцядло 1621 р. і Сиренюшів — Зельнік 1613 р. Ще більшою окрасою відділу стародруків є повні і гарно заховані: Людольфус — Граматіка руссіка Оксонії 1696 р. і Боплянів — Опис України 1661 р. і його ж 4 карти України. Відділ рукописів збогатився уривком перґаментового євангелія початку XIV віку. Архив одержав 132 листи Саломеї Крушельницької до Михайла Павлика, цінний прекрасний матеріял переживань і поглядів артистки на мистецтво і життя. Одержані 4 пакети актів секретаріяту ЗУНР 1919 р. будуть предметом осібної праці після викінчення чергових занять при актах зі старшої доби.

Відділ монет одержав 24 срібні дірґеми з Грабівця біля Богородчан, а відділ золотарства збогатився гарною ренесансового срібною лямпадою львівської роботи XVII в. Дуже цінним надбанням збогатився відділ ікон, серед яких є 14 прекрасно захованих [illegible] ікон XVI в. і 17 дорогоцінних полотен початку XVII віку.

Дальша чергова праця співробітника музею Михайла Драгана в його систематичних дослідах бойківського будівництва дала музеєві 88 знимок і 51 таблиць рисунків з церков Старосамбірщини, Лісчини і Самбірського Підгіря, які придбано для збірок музею з фондів допомоги М-ства Освіти.

З фондів музею придбано дуже інтересний краєвид кисти Петра Холодного і два образи Лядинюка. Від артиста-маляра Івана Труша одержано три образи на египетські мотиви. До нього-ж відділу новітнього мистецтва належить ще приріст 123 образів з життя У. С. С. і війни 1914—17 рр.

Виставка.

З огляду на велику скількість праці по внутрішній систематизації музейних відділів і нового приросту, та звязаною з цим чисто науковою працею над майбутньою видавничою діяльністю можна було протягом 1929 року присвятити менше уваги виставкам. Після зачинення у квітні виставки У. С. С. уладжено виставку найцінніших (50) грамот і актів Архиву греко-галицької Митрополії і Капітули, відзисканих Управою музею із Ленінграду.

Друга з черги виставка була присвячена переглядові творів новітнього мистецтва, що є власністю музею. Виставку цю впорядкував М. Драган зі 120 чисел.

Третю виставу влаштувала „Просвіта" із своїх видань за 60 літ істнування.

Відвідувачі.

Усі ті виставки відвідало 1200 осіб, що заплатили за вступ 498.10 золотих, а на уладження виставок і на чищення після кожної виставки видано яких 400 зол.

У науковій робітні перебувало протягом року рівно 100 осіб, яким було видано для наукового досліду 258 предметів. Між цими працівниками було 12 учнів україністичного семінаря проф. Янова, в чому слід добачати корисний обяв для майбутнього розвитку вищої національної освіти. Інші гості наукової робітні приходили переважно для використання архивних матеріялів, особливо збірки актів і матеріялів О. Митрополита по історії церкви, та для користання з книгозбірні візанто-словянського іконопису.

Видання і участь Нац. Музею у конґресах.

Видана прикінці 1928 року книжка про галицький іконопис XV—XVI в. була доповнена переробленим німецьким текстом. Таким робом оживлено значно заграничний книгарський рух цими виданнями і приготовлено попит на великий альбом „Ікони Галицької України XV—XVI в.", що появився на книгарському ринкові на початку серпня з текстом українським і німецьким. Оба попередні видання настільки приготовили ґрунт для прихильного приняття нового, присвяченого гал.-укр. іконі, що до кінця 1929 р. продано 112 альбомів, з того половину за границею. З огляду на невеликий наклад 300 примірників, осягнено рекордову цифру поширення музейних видань. Наукові фахівці та любителі музейних видань дали ще окремо вислови признання за останні три книжки.

Управа Музею продовжувала підготовляти нове видання, що обійме деяку суцільну частку нашого давнього культурно-національного життя. А що підготовка видань залежить від вивчення і належного доповнення поодиноких відділів, то на це довелося видати з видавничого фонду біля 5500 зол., себто усю ріжницю між доходами і видатками, яка була призначена на покриття деякої частини видавничих зобовязань. Найближче видання Н. М. обійме опис давніх кириличних рукописів числом 1000, з чого залишилось ще 350 неописаних вповні. Плян видання передбачує викінчення цієї праці враз із друком до 1931 року включно.

Поширення видань музею залежить також від особистих звязків управи на ширшому терені міжнародніх взаємин. Тому директор музею приняв дуже радо запросини до діяльної участив в 1-ому конґресі словянознавців у Празі. Згідно з бажанням Конґресового Комітету він мав дати ілюстровану світлинами доповідь про „Спільні основи розвитку українського письменства і мистецтва". Через недугу доповідника це не сталося, а доповідь, належно ілюстрована, появиться осібною статтею.

Завдяки допомозі Д-ту науки М-ства Освіти в квоті 1200 зол., виданій спеціяльно на участь директора Нац. Музею в I. міжнародньому Конґресі бібліотек і бібліоґрафії в Римі, удалося не тільки поширити науковий світогляд і досвід Управи Музею, але й увійти в нові звязки з представниками міжнародньої науки.

На кінцевому зібранню членів конґресу у Венеції вирішено про необхідність орґанізації місцевих союзів національних наукових діячів, книгозбірень і архивів, які в майбутньому мали би висилати до міжнароднього союзу усіх книгозбірень і книгознавців своїх представників та взяти участь в орґанізації II-го всесвітнього конґресу. Наукові робітники українських книгозбірень і музеїв у Львові за ініціятивою директора Нац. Муз., одинокого українського учасника цього конґресу, приняли вже начерк статута „Союза українських наукових робітників книгозбірень, архивів і музеїв у Польщі", і тому можна надіятись, що в скорому часі це нове фахове українське товариство пічне свою статутарну діяльність. А що від травня 1929 р. вже існує у Львові товариство українських книголюбів, то можна сподіватися, що в працях найближчого всесвітнього конґресу бібліотек і бібліоґрафів візьме участь належно зорґанізоване представництво укрїнських книгозбірень і фхового книгознавства.

Вивчання людового мистецтва.

Директор Нац. Музею, як член міжнародного комітету для вивчення людового мистецтва, зорґанізував від цього комітету український національний комітет з членів Етноґрафічної Комісії Н. Т. і Ш. Найближчим завданням цього К-ту є підготовка до 2-го міжнароднього конґресу людового мистецтва, що буде в жовтні 1930 р. Головною темою цього зїзду є взаємини між „національним" — первісним самобутнім і „інтернаціональним" — перенятим, мандрівним. — Пісня, музика, танець, одяг, мешкання, посуда; всі роди людового здібництва і вирібництва — у звязкові з історичним ходом культурних епох і стилів — ось головні напрямні спільної наукової праці майбутніх учасників Українців у цьому конґресові.

Хоча в даних умовинах нашого життя є мало виглядів на підготовку і згуртування потрібного числа дослідників для суспільного вивчення поодиноких ділянок українського людового мистецтва, то все таки годі не глядіти без віри в майбутній успіх поважних зусиль української науки у цій ділянці.

Через дотеперішню неорґанізованість наукової праці над людовим мистецтвом у нас і через брак суцільної збірки предметів сучасного людового побуту годі було виступити на міжнародній червневій виставці людового мистецтва в Брюссель, до участи в якій музей дістав ґарячі запросини. У звязку з цим Управа Музею мусить уже в найближчому часі скласти відділ рухомої виставки предметів українського людового побуту, яким можнаб було обсилати міжнародні зиставки. На це доведеться на протязі кількох літ вставляти поважні квоти в музейний бюджет, та просити громадян за постійну память про необхідність найживішої помочі у цій справі. Особливу видатність можуть тут оказати світливці, мистці і рисівники. Тим-то директор Н. М. звертався з дуже горячим проханням до ґруп пластунів і рисівників-студентів політехніки з Т-та „Основа", що відвідали музей, і до учнів О. Новаківського на їхній виставці — зарисовувати і висвітлювати найдрібніші вияви несвідомої і свідомої мистецької творчости люду, з якими стрічаємося на полях у виді „страхопудів", у придорожних хрестах і капличках, на цвинтарях, у загородах, обійстях, нутрах хат, церквах...

Рівнож справа фільмування поодиноких частин людового побуту була предметом пильної уваги. Окремо поручено Евгенові Пеленському, маґістрантові гум. відділу, скласти точну бібліоґрафію українського людового театру в звязку з народнім побутом. А всі отсі заходи Управи Н. М. були підготовкою до участи у міжнародній виставі людового мистецтва, що має бути 1934 р. у Берні.

Про міжнародню вагу збірок людового мистецтва Н. М., особливо його килимів, свідчить найкраще признання не тільки широких кругів, але й знавців-любителів, з якими стрічаються килими фірм, виконані по музейним зразкам і вказівкам. Ось тут належить ствердити живі познаки впливу Н. М. на формування дійсно мистецького смаку в широких колах суспільности. Для прикладу вкажемо на прекрасний чорний килим О. Щепаровичевої і сірий Пецольд-Давидової у Львові, зелений і синьо-жовтий Ірини Лянкошівни у Кракові та жовтий СС. Василіянок, що їх відроблено по акварельним рисункам, виконаним У Н. М. Рівнож дещо дали збірки Н. М. для прекрасних батіків Марійки Бачинської.

Консервація памяток давнього мистецтва.

У музею є велика сила ікон і поліхромованої різьби, що вимагають негайної опіки фахового консерватора. Що-року доводиться переглядати яких 600 ікон і різьб, зложених по музейних закамарках, і виділяти партії для поступенного консервування і вивчення. Успішність цих заходів спиняється завсіди задля недостачі відповідної реставраційної робітні з добрим світлом і помічними приміщеннями, де можна би було маґазинувати поступням самої консервації увесь музейний матеріял, та мати його постійно на оці. Розбудова намічає вповні вдоволяючу розвязку цього преважного музейного завдання.

Покищо реставраційна робітня находиться у найяснішій салі новітнього мистецтва, а склади ікон у трох менших салях партеру, чотирох великих приміщенях сутерен та на горищі. Брак допливу повітря і світла у закамарках та постійна струя атмосферичної вогкости на ґорищі — тільки збільшують чулість запертих предметів на всяку вогкість. Через те повільно підточуються рештки колишньої цупкости тла ікон і міці самого матеріялу. Що нагло не пропало, те готово в таких умовах стліти повільною смертю на прах.

Тим-то найбільшою, ще передвоєнною журою Управи Музею є соняшний просторий склад. Інакше при річному допливі біля 60 ікон і 20 різьб, що вимагають опіки консерватора, може статися — що до ікон запертих по складах інколи не вдасться дійти. Це припущення основується на цьогорічному досвідові. На 45 предметів, що перебували в консерваційній робітні у Ярослави Музикової (8) і Софії Паращукової (37), тільки 6 були взяті зі складів, решта-ж із приросту. Значить — за сто літ булаб завершена консервація решти зібраних 600 памяток нашого культурно-національного життя.

Окремо вела Управа Музею консервацію іконостасу 1680 р. у Волиці Деревлянській, на що за її заходами від 1926 р. одержано через Консерваторський Уряд 500 зол. Цьому дійсно прекрасному памятникові малярства і різьби грозила повна заглада, бо ґрунт став сипатися і відпадати від дощок. У вересні вже законсервовано нижчий ряд і празники, остало ще зняти верх і законсервувати решту до хреста. — Рівнож у м. р. остаточно закріплено давні випадини і випулини на ріжних частях Богородчанського іконостасу. На цьому памятнику позістали ще на одежах Апостолів сліди дуже ґрубої перемальовки, мабуть XIX—XX вв. Цю перемальовку доведеться після належного просвітлення зняти і цим робом остаточно виявити первісне обличча памятника.

Директор музею, як член Воєвідської і мішаної Ординаріятської Комісії по консервації памяток давнини, на основі особистих помічень, зарисівок і знимок співробітника музею Михайла Драгана дав свою згоду на розбір церков у Суходолі, Молотові, Лонях та умовну згоду в справі розбору церков у Скориках, Курниках і Тучапах. З огляду на брак належних знимок і фахово-точних зарисівок не можна було оректи в справі церков у Скваряві, Чистилові, Лужках біля Долини і Зарубинцях біля Скалату. Тут слід додати, що обміри церкви і зарисівку пляну поземого і перерізу мусить виконати фаховий дослідник історії церковного будівництва, бо звичайні рисунки архитектів, виконані здебільшого „на око", завсіди є неточні і зовсім непригідні для архивно-наукових цілей.

Самій Управі Музею залежало дуже на тому, щоби мати ясний образ становища української преси до справ музейництва і духової культури у минулому. Осягнено це показчиком статей „Діла" з мистецтва, літератури, фолькльору і музейництва, складеним стипендистами Н. М. — Б. Кравцівим, С. Охримовичем і Є. Ю. Пеленським.

Запрошеним співробітникам українських ґазет вияснено музейні справи, щоби цим робом викликати поважне, основане на прихильности, добрій волі і на дійсному знанні справи, відношення суспільности до музею.

І всі оті відвідини ставали джерелом глибших міжкультурних взаємин. Та взаємин таких не вдалося ще встановити між музеєм і тими представниками українського громадянства, що звикли думати тільки матеріяльними катеґоріями, що життя бачать тільки зовні, в рямках заспокоєння буденних турбот.

До таких явищ неприхильности до справ музею належить між иншим зачислити недобір музейних домів. Завдяки постійній неплатности мистецькою школою О. Новаківського місячного комірного, їх довг виріс до квоти 6048 зол., а з вини двох інших комірників до круглої квоти 1400 зол. Навіть дуже засібні установи не моглиб успішно працювати при постійному обкроюванню їх оборотової доходности на повну одну третину преліміарного бюджету, чим для Н. М. була в 1929 р. сума 7448 зол. залеглостей згаданих комірників. Ця недоплата була тим більше болючою, що довелося приступити до основної направи дахів комірних домів коштом 1000 зол. готівки, а весною 1930 р. доведеться значним вкладом готівки основно провірити каналізацію комірних домів і злучити її з сіттю нових міських каналів. — Проте, хоч якими маловожними можуть здаватися декому справи і потреби музею, протягом 1929 року виявилися серед широких кругів суспільства ясні ознаки глибшого зрозуміння великих завдань і звязаних з тим потреб музею.

Питання про розбудову Національного Музею.

На одному із своїх засідань 1929 р. Кураторія Н. М. принціпово погодилася з необхідністю розвязки питання про розбудову. На згадку в звіті Управи за 1928 рік про необхідність розбудови музею — протягом 1929 р. вплинули ось такі пожертви: по долярів 100 — Д. В. Богомолова, Пол. Пред. СРСР у Варшаві і Українського Народного Союза в Джерзі Сіти, 40 дол. — Михайла Солтиса, по дол. 5 — Обєднання і Осипа Кочана, дол. 3 — о. мітрата Базюка, дол. 2. — Панька Костюка, по дол. 1. — пок. о. Івана Рудовича, П. Чучмая і д-ра Касіяна; в золотих дали: 200 — д-р М. Паньчишин, 102. — Питомці Духовного Семінаря, по 50. — о. М. Лаба і нотар І. Раставецький, 25. — нот. Строцький Сидір і архимандрит Полікарп Сікорський, 20. — нот. В. Левицький і Краєве Т-во Кредитове, 15. — нот. М. Мочульський, 10. — М. Малицька, д-р М. Волошин, д-р І. Маковський, нот. Р. Заячківський, нот. Мих. Татух, суд. Б. Грабовенський, директор А. Андрухович і д-р М. Шухевич; по 5. — проф. Н. Даниш, о. д-р І. Бучко, нот. Т. Будзиновський, учитель О. Козловський, д-р І. Калин, Я. Левицький, Микола Стронський, д-р В. Шараневич, Міщанська Бесіда, Монастир Василіян у Гошові, д-р Е. Грицак, о. П. Коцюбинський, інж. Деревянко з Кракова, д-р Б. Загайкевич і д-р Я. Пастернак; 4 зол. нотар В. Дяків; 2.50 зол. о. Н. Коропась, по 2 зол. проф. І. Огієнко, о. Данило Бодревич; 1 зол. д-р Касіян і 0.50 М. Галібей.

Незалежно від ходу самочинних складок на розбудову Музею Управа Н. М. протягом осени 1929 р. поробила всі заходи, щоби створити постійне громадське тіло, якомуб ідея розбудови була не чужою. Цей організм міг зародитися тільки між людьми, що віддавна були тісно звязані з Національним Музеєм. Таким чином повстав під проводом епископа Никити Будки і при діяльній участи у підготовчих працях єпископа Бучка, мітрата Олекси Базюка, д-ра Евгена Гвоздецького і підписаного — ініціятивний Комітет. Заклик цього Комітету до громадян-Українців ушанувати XXX-ліття владицтва О. Митрополита Андрея Шептицького на Митрополичім Престолі діяльною участю всього українського громадянства у складках на розбудову Національного Музею в його XXV-ліття — рішила Кураторія Н. М. на засіданні 22. грудня вповні приняти і підписати. Під цим закликом поклали свої підписи всі представники культурно-національного життя Галицької України. А високодостойний Ювилят на вістку про заснування ювилейного „Громадянського Комітету розбудови Національного Музею" відповів слідуючими стрічками: **„Щасть Боже в розпочатому трудному ділі складок! Вірю в будучність Музею, бо виджу його заслуги і велику задачу до сповнення. † Андрей".**

Львів, 9. січня 1930 р.

Іларіон Свенціцький,
Директор Національного Музею.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Все для голодних.

У неділю встав я троха раніше. Не маючи що робити, рішив трохи перейтися. Йдучи по дорозі, я вступив до церкви, щоби послухати трохи слова Божого й проповіди священика, бо він мабви щось говорити про безробітних.

Служба Божа відправлялась, хор співав гарно. Священик час від часу підносив свій голос тихійше то голосніше.

Розпочавши проповідь, священик пригадав вірним, що вже піст зайшов, що треба молитися твердійше та ходити до сповіди. Дальше говорив, що тепер безробіття тому, що Бог карає нарід за те, що як було добре, то люде Бога не шанували. Після священикових слів виходило, що робітники винні за безробіття, бо колиб молилися, то було би все добре.

Вийшов я по казанню тай помандрував трохи далі й прийшов до Українського Політичного Американського Клюбу. Зайшов до нього й дивлюся, що тут сидить кільканацять мужчин і женщин. Присів і я на лавці тай прислухуюся, що тут говорять. Чую, що вони нараджуються між собою, як помогти своїм товаришам безробітним.

В клюбі були люди ріжних організацій, а найбільше я завважив членів 146 відділу У. Н. С. Ці найбільше застановлялись над тим, яким способом помогти безробітним.

По ріжних дискусіях ухвалили, що поможуть тим, що всі зі своїх кас відділових дадуть певну скількість гроша в поміч своїм товаришам. По тій дискусії й ухвалі я вийшов звідти й заблукав під большевицьку галю.

Тут у комуністичній салі посходились по більшости Поляки, але було споре число й „наших свідомих" пролетарів.

Та не було тут ні нарад, ні віча. Тут пролетарі були по святочному повбирані, а пролетарки повимащувані ріжними порошками, красками на лицях, в коротких спідничках кокетували з товаришами. Галя повна пролетарів, а перворядна музика різала таку „польку", що аж ноги підносяться. Не диво, що пролетарі увивалися вправо й вліво, що аж в очах миготіло.

Пригадав я, що щойно перед шестим березнем в цій салі було багато мов, багато прокляття на буржуазію й т. д. Тепер я себе дійсно почував пролетарем серед буржуїв, бо в мене ані руш такого убрання нема як у тих, що гуляли тай „зелених" нема, щоби коло бари сипати ними так, як це роблять „пролетарі", платячи за „гірке".

Пригадав я, що була демонстрація тому кілька днів й поліція била безборонних демонстрантів. Отож дивлюся, що тут не бракує тих з лідерів, котрі закликали безробітних на демонстрацію. Дивлюся я на тих лідерів, мало очі не вилізуть мені й не бачу на жадному знаку від поліційної палки. Це тому, що коли били безробітних, то передові лідери, котрі найбільше кричать по галях, повтікали, а поліція побила тих, котрі пішли дійсно протестувати. Отож „свідомий" утік, а „несвідомий" набрав палок, ще й до арешту багатьох посадили.

Я був довший час на большевицькій гали, але, бігме, нічого не чув про голодних. Хіба час від часу чув, як товариші підходили до „вишпортованих" товаришок і брали їх за чисті рукавички до „вальса" або до „польки".

От тобі, думаю, й „свідомі", що в часи голоду й безробіття справили музики тай давай вигулювати вальса й польки, замісць того, щоби дійсно допомогти своїх товаришам безробітним та голодним. Мабуть чекають, щоби їм помагати.

П. Ленчук,
член 146 від. У. Н. С.

Справедлива причина. — Подумайте лише, пані Недомагальська стала матірю!

— Ну, а що на це каже її 73-літній чоловік?

— Він сердитий, що вона без його відома так собою розпоряджає.

—o—

— Це крісло страшно невигідне! Годі на ньому навіть пять хвилин вигідно висидіти!

— Бо воно призначене для гостей.

—o—

Довідався. — Перепрашаю паню, що я такий смілий, але мені здається, що я вас уже десь стрічав.

— Так, я жінка того пана, що вас учора вибив по лиці в каварні.

—o—

У мандрівному театрі.

Актор: Якжеж я в такому нужденному одязі можу виступати в ролі короля?!

Директор: Алеж можете! кілька слів нарікання про це, як то ваші горожани не хочуть платити податків...

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

На Народний Дім у Магдалівці.

Читальня „Просвіти" і Кооператива „Добробут" в Магдалівці потверджують, що одержали $107 як жертву, зложену на руки гром. Петра Протасевича, а призначену на Народний Дім.

Жертвували: П. Протасевич $25, Н. Мудрий $25; по $5: І. Зубик, Г. Гонта, Варварка Зубик (зам. Паращук), Магда Савка, М. Мазур, П. Тимчак, І. Вишньовський; по $2: П. Олійник, М. Зубик; по $1: Сіраковський, Катерина Буката, Т. Свистун, С. Сенів, І. Слободян, П. Зубик, М. Гелета, Марія Яськів, І. Бурштинський, О. Гальчук, М. Ванчура, С. Михальський, М. Захарчук, І. Федина, М. Воробець, Г. Бучко, О. Горохівський, П. Семенюк.

Разом зложено $107.

Виділ читальні „Просвіти" в Магдалівці.

МОНТРЕАЛ, КВ.

На Народний Дім у Виткові Новім.

Недавно тому появилася відозва, з якою відозвався комітет, щоби збирати жертви на будову Народного Дому в Виткові Новім. Ота думка відбилася відразу широким відгомоном. Краяни з Виткова Нового й околиць, з радехівського повіту й инших відчули, що це ходить о будову сильного валу проти польської асиміляційної навали і тої москвофільської гнилі, яка точить наші народні сили в повіті й у нашім рідним Виткові.

Громадяне Виткова Нового зійшлися на збори до читальні „Просвіти" ім. Т. Шевченка й рішили справу ту горячо поперти. На збори прийшли і наші громадяне з околиць. Вибрано комітет збірки, до якого ввійшли: Микола Карплюк, голова; Петро Рокобовчук, касієр та Александер Карплюк, секретар.

Переведено рівнож збірку, а зложили слідуючі: по $5: М. Карплюк, П. Ракобовчук, А. Карплюк, Н. Сафіян, Т. Обух, І. Ракобовчук, а В. Тарапата $2, а по $1: В. Музика і Т. Куцулим.

На зборах Товариства „Українська Самопоміч" зложили на засів предс. І. Дроздовича слідуючі жертви: Н. Тимчук $2; по $1: М. Майка, по 50 ц.: Юрій Бала, І. Дроздович, Н. Бучковський, М. Іванський, а Н. Вербіцький 25 ц. Разом з дрібними жертвами зложено $10.

На вінчанню в нашого чесного громадянина В. Обуха з М. Комарівною, яке відбулося в домі наших громадян Перемських, зложили славні весільні гості на ту благородну ціль звиш $70. От гарний примір до наслідування.

З рамени Комітету в Виткові Новім прислано нам повновласть до збірки на Канаду. Всі інформації й повновласти можемо вислати всім, хто того зажадає. Тому просимо всіх громадян з Виткова Нового й околиць закладати комітети й братися да дальшої збірки, щоби її закінчити так славно як її ми почали. Жертви належить слати на адресу Комітету: N. Karpluk, 1789 Centre St., Montreal, Que., або як хто хоче, може вислати прямо до Виткова на адресу о. Івана Недільського, Витків Новий, повіт Радехів.

Початок вже зроблений. Тепер беримся всі до праці, щоби незабаром засяв синьо-жовтий прапор над величавим Українським Народним Домом у Виткові Новім, нам на славу, а ворогам на загибіль.

ЗА КОМІТЕТ:
М. Карплюк,
П. Ракобовчук,
А. Карплюк.

НАЙЕГАРА ФОЛС, Н. Й.

Збірка на Рідну Школу.

Братство Покр. Пресв. Богородиці, від. 351 У. Н. С., з братської каси пожертвувало на Рідну Школу 25 долярів.

Зложили слідуючі члени: по $2.00: А. Борак, А Яцусь і М. Гупайло; по 50 центів: І. Ралькович, Д. Кісіль, М. Боднар, М. Кісіль і Я. Гуцул.

Михайло Гупайло заплатив за книжку „За океаном" $1.

Разом $34.50, які переслано до Львова через Обєднання.

Михайло Гупайло.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

На Боєвий Фонд У. В. О.

По повороті з краю, постановив я собі дещо зібрати на боєвий фонд УВО, бо я мав нагоду бачити ту роботу, яку УВО провадить на західних землях України. Сміло можна сказати, що завдяки УВО там бється живійше українське серце і продовжується традиція українського війська. А найголовніше завдяки УВО, Лях-окупант, помимо своєї численної жандармерії не чується спокійним на „всходніх кресах".

Зібрано І. Белдиком $23.

Жертвували слідуючі по $1: Т. Грицай, В. Настасяк, С. Дюк, М. Дармограй, Д. Стельмах, Ю. Костів, М. Дубас, М. Цап, М. Луцик, Ю. Лисюк, Т. Сидорик, М. Лойньовський, Г. Слободян, І. Белдик, П. Кирилюк, І. Кісь, С. Рутецький, М. Клапко, Е. Просіцький, І. Шманда, Т. Малик, М. Довбенко, М. Стасевич. — Разом $23.00.

Зібрано стрільцем Н. Ворончаком $7.00.

Зложили: по $2: М. Жовнір, Н. Ворончак; по $1: Г. Грицишин, І. Банах, П. Мельник. — Разом $7.00.

Зібрано В. Осадчуком $7.00.

Зложили: по $2: В. Сопилюк, Н. Тимчак; по $1: К. Шпикула, Л. Равачкі, В. Осадчук. — Разом $7.00.

Зібрано стрільцем Д. Перчаком $17.00.

Зложили: Д. Перчак $10; по $1: І. Сорока, І. Пастиряк, Г. Перчак, Т. Івахів, М. Сампара, І. Бішко, В. Чередарчук. — Разом $17.00.

Разом зібрано у Филаделфії $54.00.

Збірка Товариства Укр. Молодіжи в Лудлов, Масс.

Збірка зібрана стрільцем В. П.

Зложили: Тов. Укр. Молодіж $17.00; по $5.00: І. Калінський, С. Калінський, І. Вав-н; по $1.00: П. Пилипин, Й. Затирка, Г. Матуряк, А. Воронка, Л. Намака, І. П-н, В. Б-о, Д. Хар-о, М. Ку-ий, М. Мар-ф, З. С. Бурлака, Федорів, А. Олексів, В. Белюх, І. Костюк, С. Мельник, Т. Тимкович, І. С-ий. — Разом зібрано в Лудлов, Масс. $50.00.

Загальна сума $104.00, котру засилаю через Обєднание.

Іван Белдик.

БРИДЖПОРТ, ПА.

Коляда на Рідну Школу.

Українська парохія під проводом о. Василя Кароша перевела коляду на Рідну Школу. Колядували діти парохіян, якими керував предсідатель парохії Василь Степаняк. Заколядували $32.00, котрі суть призначені на Рідну Школу в краю. Жертвували слідуючі парохіяне:

Л. Сарабун і Т. Гулубєний по $2; по $1: Ю. Кушнір, М. Чарнецький, П. Мартинюк, І. Гінда, І. Малецький, В. Пухратів, о. Е. Бартош, І. Соколовський, М. Лончак, А. Цапинський і І. Довгань; по 50 ц.: Т. Савіцький. Й. Міндзо, П. Бабій, М. Козак, К. Білик, І. Шаравара, Й. Муць. М. Вовк, А. Козак, М. Вівчарик. Г. Шибал, М. Гомко, М. Цапик, Ф. Климюк, І. Хома. І. Буката, М. Смішко, Марія Кухта. І. Грудзинський. В. Степаняк, Т. Бурій. М. Іваницький, М. Гуцуляк. З. Шибал. І. Влох. П. Бичек і Л. Свеч; по 25 ц.: Марія Савчин і П. Вовк. — Разом $32.00.

Гроші вислано до Рідного Краю через Обєднання.

КЕНЗАС СИТІ, КАН.

Коляда школярів.

Тут засновано Молодечий Клюб, а предсідатель Николай Кархут зарядив з рамени Клюбу коляду.

Є в нас трохи Українців, але нема кому жертвувати. Та ті щирі Українці, що ще памятають за рідну землю, ті зложили свої жертви.

Колядували: Н. Кархут, Анна Ярема, Геня Звадюк, Ф. Ярема, Анна Кархут і Г. Левусь.

Зібрано $16 і вислано до Обєднання.

Коляду зложили: Братство св. Володимира $5; Д. Кархут $2; по $1: Д. Яремко, М. Левусь, В. Фединишин, Н. Янчишин, Т. Боруцький і П. Ярема; по 75 ц.: С. Завадюк і Я. Климович; по 50 ц.: В. Кондрук, Н. Саган і Мишута.

Анна Ярема, організаторка

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

На читальню в Жухові, повіт Ланцут.

На будову читальні в селі Жухові колядували: М. Курко, М. Шегда, А. Шегда, П. Пільчак і І. Шегда.

До краю вислано $62.50.

Жертвували: о. Н. Кравців $7; Теодор Бліц $5; по $3: М. Касевич, Прокіп Козак, Антін Шегда і М. Кашицький; по $2: Іван Шегда, Панько Пільчак, Марія Муха, Николай Шегда, Теодор Ухнят, Василь Кушлак і М. Сивуляк; Явдоха Ясінчук $1.50; по $1: Марія Кривак, Николай Пеліх, Николай Вәлус, Петро Сємків, Н. Н., М. Головач, Д. Р. Дубін, Олекса Пилипець, Іван Кушлак, Антін Михейх, Максим Шегда, Іван Беднарик, Василь Ухнят, А. Краєвський, Василь Білокур, Николай Курко, Василь Солтис, Григорій Кріль, А. Лозен, Анна Савіцька, Георгій Прокопик, Михайло Шикула, Дмитро Хромейко і Николай Біляс; по 50 ц.: Давид Кропчук, Іван Козак, Андрій Зелінка, Іван Синків, Стефан Гвіздь, Сидорський, Каролина Крамеч, М. Даренг, Теодор Сидорський, М. Зінь, Марія Воробель, Марія Солонинка, М. Костів, Іван Бучка, Василь Будай і Кароль Хали; по 25 ц.: Г. Куцпо, Стефанович, А. Ривадаль, О. Фідік, М. Ворончак, К. Кремерис, П. Свирнік і Н. Бакари.

ОБОРН, Н. Й.

Наша коляда.

Нема Різдва, щоби оборнська громада не відозвалася спогадом про рідний край. А той спогад завсіди іде в парі з ділом, себто з жертвою на допомогу тій землі, що ще досі кріваиться в пазурах ляцького окупанта.

Наше Товариство „Запорожська Січ", від. 283 У. Н. Союза, знає добре серце наших громадян і тому рішило піти з колядою на допомогу Рідній Школі. Бо ми в Америці вже пізнали велику силу науки. Тому і так пильнуємо, щоби наші діти набиралися освіти. Тому й так болюче відчуваємо ту кривду, яку терплять наші брати в старім краю, коли їм замикають школи, коли не дозволяють учитися на рідній мові.

І ось тому пішли ми колядувати на Рідну Школу. А добрі люде це зрозуміли і не пожалували жертв. Зібрали ми $110.85. А на хрестинах в громадянина Івана Коковського зібрали Роман Мозола й Теодор Ждан на Рідну Школу $6.25. А за календарі і книжки прибуло $3.

Разом вислано до Обєднання $127.10 і розділено: Рідна Школа $122.10, „Просвіта" в краю $4 і боєвий фонд $1.

Жертвували: Казимир Богнер $2; Стах Підфігурний $1.50; по $1: Захарій Курочка, Михайло Курій, Теодор Олійник, Олекса Горбаль, Іван Мардзінський, Григорій Каганяк, Василь Спішак, Пазя Пиріг, Демян Намісняк, Марія Зазуля, Федор Ротко, Петро Яськів, Андрій Шемеля, Іван Намісняк, Василь Станьчак, Стефан Чарнянський, Іван Коморницький, Іван Драньчак, Василь Гуменний, Іван Дашівський, Роман Мозола, Дмитро Месний, Михайло Муринька, Іван Гульчанський, Й. Цінкевич, о. Строцький, Тимко Каній, Григорій Мулик, Григорій Орищин, Сем Зановяк, Пилип Софінський, Теодор Ждан, Іван Коковський, Яцко Підлипчак, Николай Федик, Григорій Шалак, Андрій Рочний, Михайло Гловацький, Михайло Яхвак, Олекса Сливка, Дмитро Правак, Теодозія Дичко, Михайло Калітан, Николай Савран, Іван Тиханич, Олекса Мільчаковський, Данило Писарчук, Іван Мазур, Франко Генсьор, Пилип Крамар, Йосиф Лепак, Юрій Вольник, Семен Дудич, Іван Дзябан і Сем Цьопило; Антін Дзябан 75 ц.; по 50 ц.: Юстина Гутер, Теодор Балох, Іван Перун, Йосиф Коморницький, Михайло Грубий, Теодор Іванечко, Гринько Смолак, Антін Грубий, Андрій Германович, Василь Лепак, Анна Писиляк, Яким Смоляк, Стефан Бартекий, Андрій Бискош, Антін Бискош, Йосиф Русинко, Петро Лесик, Михайло Тарбай, Іван Базарник, Тимко Полиняк, Данило Ракочий, Дмитро Росинко, Никола Лемко, Теодор Бакаляц, Василь Базарник, Іван Тарбай, Михайло Спін, Кость Пиндус, Андрій Спін, Михайло Сохаль, Йосиф Кучер, Адам Желіховський, Петро Нирончак, Петро Сливка, Андрій Шварик, Данько Полянський, Ілько Юрдига, Іван Гумонецький, Іван Бігуняк, Олександер Хованець, Іван Хомик, Теодор Коваль, Василь Довжицький, Григорій Олексів, Дмитро Феціч, Петро Сушка, Михайло Кухта, Петро Намісняк, Стефан Майкович, Василь Борачок, Семен Мирилуд, Стефан Батько, Ів. Малиса, Онуфрий Гриньків, Стефан Мадзінський, Іван Чорний, Стефан Гергут, Трофій Гонца, Марія Малинич, Параска Каніщак, Олекса Олійник, Панько Фалат, Тимко Млинарчук, Іван Юрчак, Іван Станьчак, Тимко Біляк, Николай Лапичак, Марія Руцак, Стефан Лапай, Йосиф Коцур, Михайло Лапай, Іван Митровка, Юрко Намісняк (мол.), Николай Міруцький, Василь Сидор, Іван Муринька, Василь Нусь, Тимко Дусятинський, Василь Халанич, Іван Гузиляк, Омелян Саварин, Михайло Вільчинський, Андрій Біляк, Іван Стратач, Іван Вінцентий, Іван Скомський, Антін Вільчинський, Андрій Цабал і Адам Стайзер; Йосиф Пилипчак 55 ц.; Юрко Косьцун 30 ц.; по 25 ц.: Михайло Мацичко, Іван Качуряк, Марія Нодзьо, Дмитро Радьо, Андрій Жеребний, Марія Фалат, Панько Дурняк, Василь Мельник, Василь Марко, Теодор Дякунчак, Михайло Чулий, Іван Барнич, Тацька Гук, Іван Липак, Петрина Смуток, Стефан Тарбай, Антін Ярим, Ілько Улич, Йосиф Тхорик, Михайло Росинко, Іван Росинко, Іван Опришка і Н. Н.

На „Просвіту": Захарій Курочка і К. Ч. по $2.

На боєвий фонд: Захарій Курочка $1.

Разом всього $127.10.

Григорій Орищин.

МЕТІТУК, Л. АЙ.

На Рідний Край.

До Обєднання переслано $74.46, а то з панахиди підчас Листопадового свята $24.46 для інвалідів і $50 для Рідної Школи.

На Рідну Школу зложилися: з коляди $30.05, з розпродажі книжок $10, з розпродажі календарів $3, дрібними датками $6.95.

Коляду зібрав гром. Михайло Барнич і передав гром. Н. Худякови.

Коляду зложили: по $2: Ів. Барнич, Софія Форній, М. Стацких і Дм. Тимчак; по $1.50: П. Вітина і Ів. Білик; по $1: А. Смітюх, Г. Чаплик, С. Гірчиця, Гр. Бандрівський, Гр. Сиридюк, В. Гірчиця, Ів. Кисіль, М. Бандровський, Гр. Яцишин, В. Бандрівський, Н. Прихідний, Ів. Шкодзінський, Анна Чаплик, О. Борнич, М. Кіявський, Ів. Болюх, В. Хмільовський, М. Борнич. Ів. Стахнік 55 ц.; П. Гаврилюк 50 ц.

Корпан є дуже маленький ростом. Усеж таки Господь поблагословив його дитинкою. Корпан щасливий пішов до статистичного уряду, щоби зголосити, що народилася дитина. Урядовець глядить на нього від ніг до голови, а потім питається:

— Скажи, хлопчику, а не міг би в тій справі прийти свм таки твій батечко?

